

Alanyhasználat a kertészetben

Prunoidae I.

Prof. Dr. Hrotkó Károly

MATE

Cseresznye, meggy, szilva, kajsz, ősziarack, mandula és díszváltozatok lehetséges alanyai

- Oltási kompatibilitás: két nagy csoport
- Cseresznye, meggy, sajmeggy, csepleszmegegy,
- Szilva, kajsz, ősziarack és mandula olthatók egymásra.
- Az oltási kompatibilitás fajonként, fajtánként változó.
- Környezeti viszonyokhoz való alkalmazkodóképesség változó.
- Növekedési erély változó, általában a nagyobb kromoszóma számúak ($3n$ - $4n$ - $5n$ - $6n$) gyengébbek.
- Intenzív ültetvény létesítésének nem feltétele a törpe alany!

Cseresznye és meggyalanyok

A termesztéstechnológia fejlődésének irányai

- A friss fogyasztásra illetve ipari célra történő termesztés szétválása
- A kézi szedésre alkalmas intenzív ültetvények kialakulása
- A cseresznye friss fogyasztásra történő termesztése meghatározó → kézi szedésre alkalmas ültetvények
- A meggyet elsősorban ipari feldolgozásra termesztik → gépi szedésre alkalmas ültetvények

Spanyol bokor

Módosított Brunner-orsó

Félintenzív koronaformák

Magyar orsó

Szuper orsó

Intezív koronaformák

Cherry training and pruning in
Hungary

Prof. Dr. Hrotkó Károly

Madárkár és eső elleni védelem

A kézi szedésre termesztett cseresznye alanyigénye

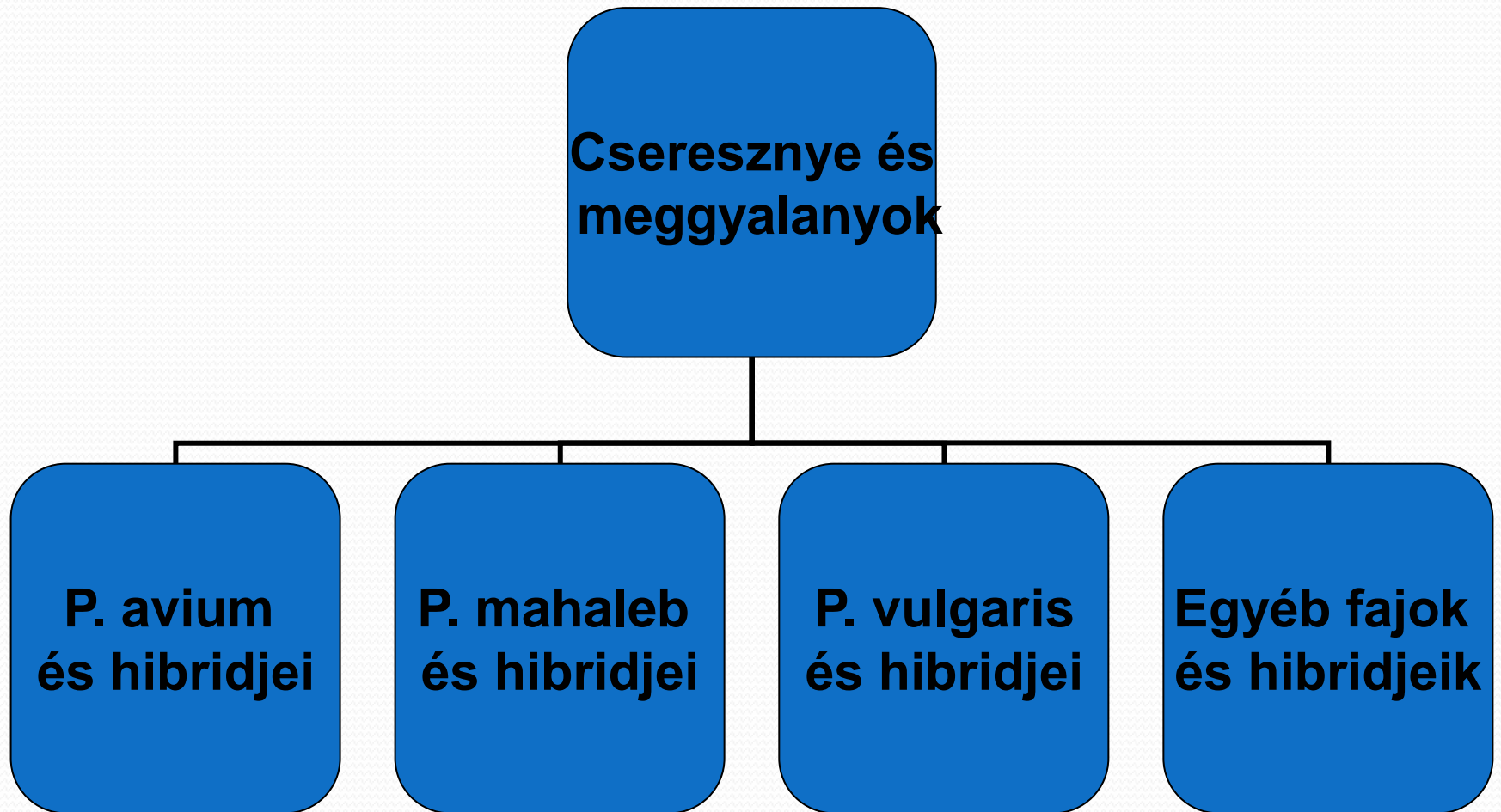
- Törpe – féltörpe – középerős növekedés, összhangban az alkalmazott koronaformával, metszéssel, és termőhelyi tényezőkkel
- Korai termőre fordulás és kedvező terméshozási tulajdonságok
- Kiváló kompatibilitás, egységes növényállomány
- Előnyös alkalmazkodóképesség biotikus és abiotikus stressztényezőkhez (hideg, talaj, kártevők, kórokozók)

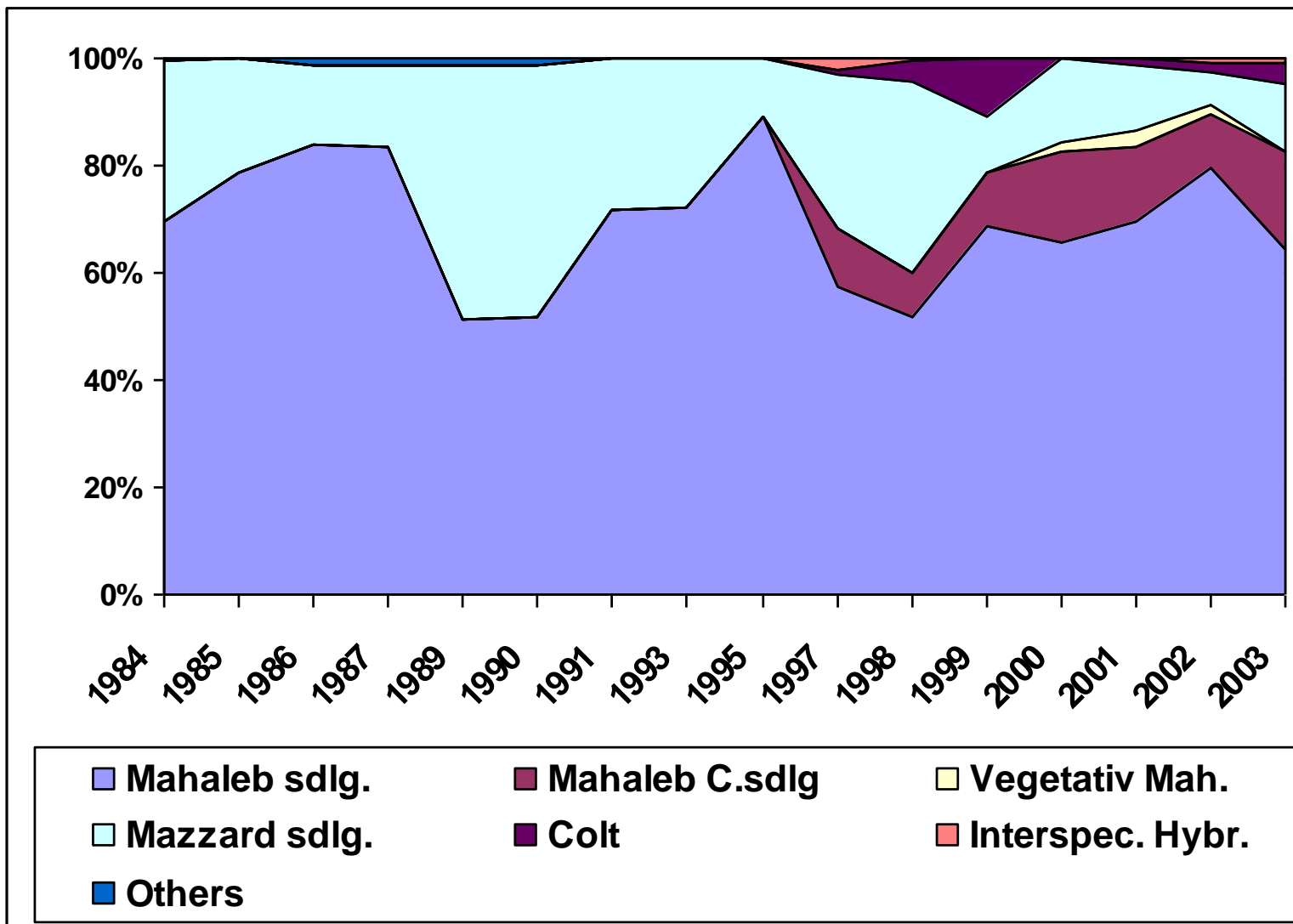
Ipari feldolgozásra termesztett meggy és cseresznye alanyigénye

- Kiváló kompatibilitás
- Középerős – erős növekedés
- Kedvező terméshozási tulajdonságok
- Hosszú élettartam
- Kellő rögzítés a talajban a rázógépek használatához
- Előnyös alkalmazkodóképesség biotikus és abiotikus stressztényezőkhez (hideg, talaj, kártevők, kórokozók)

A cseresznye és meggyalanyok csoportosítása fajok szerint

Alanyhasználat a cseresznye oltványnevelésben (1984-2003)

Vadcseresznye (*Prunus avium*) (Mazzard, Vogelkirsche)

- Erős, igen erős növekedés faiskolában és gyümölcsösben
- Kiváló kompatibilitás, hosszú életű fa
- Kései termőre fordulás, átlagos terméshozási mutatók
- Kiváló rögzítés a talajban, mélyre hatoló gyökérzet
- Talajjal, vízellátással szemben igényes
- Hidegtűrés közepes – jó
- Gyökérgolyvára, talajgombákra, talajuntságra érzékeny!
- Visszaszorulóban van.

Fontosabb *P. avium* alanyok

<i>Magoncok</i>	<i>Vegetatív szaporításúak</i>
C. 2493	F 12/1 (<i>Pseudomonas rezisztens</i>)
Altenweddingeri	Charger
Pontaris	
Pontavium	

A *P. avium* fontosabb alany-fajhibridjei

Név	Származás	Növekedés	Értékelés
Colt	<i>P. avium</i> x <i>P. pseudocerasus</i>	Erős	Vízigényes
P-HL-A	<i>P. avium</i> x <i>P. vulgaris</i> (?)	Féltörpe, törpe	Vízigényes, talajigényes, hőstressz érzékeny
Pi-Ku-1	<i>P. avium</i> x (<i>P. canescens</i> x <i>P. tomentosa</i>)	Középerős - féltörpe	Korai termőre fordulás, nagy ágszög, jó terméshozás, Nálunk bevált

**Katalin/ Weiroot 13
és P-HL-A**

Katalin/Pi-Ku-1 (jobbra)

Sajmeggy (*P. mahaleb*)

- Erős, igen erős növekedés a faiskolában, gyümölcsösben
- Közepes vagy jó kompatibilitás, közepes életkorú fák
- Korábbi termőre fordulás a gyümölcsösben, jó terméshozási tulajdonságok
- Jó rögzítés, mélyre hatoló gyökérzet
- Gyengébb talajokon is jól nő, homokot, meszet, magas pH-t elviseli
- A fák szárazságtűrése ezen az alanyon jobb
- Télállóságuk, hidegtűrésük jó
- Gyökérgolyvára, talajgombákra, talajuntságra kevésbé érzékeny.

Fontosabb sajmeggy alanyok

Magoncok	Vegetatív szaporításúak
Cema (C 500)	SL 64
Cemany (C2753)	Bogdány, Egervár
Korponay (öntermékeny)	Magyar (<i>középerős</i>)

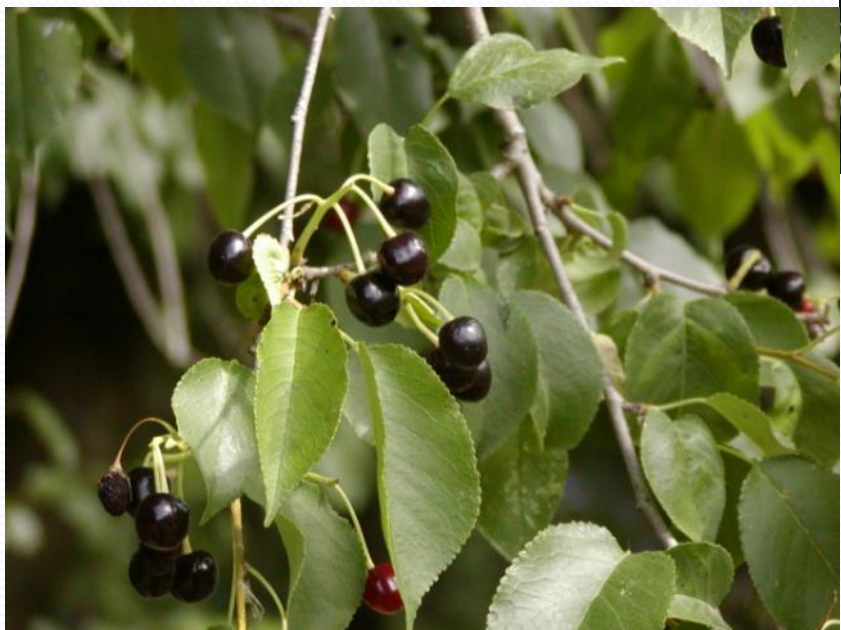
Cema

Cema

Cemany

Korponay

Erős növekedésű sajmeleggy magoncok: Cema, Cemany

**Érdi bőtermő karcsúorsó
Korponay magoncokon**

**Vera orsófák
sajmeggy magoncokon**

Bogdány

Pál / Bogdány

Van / Bogdány
módosított Brunner-orsó

Cseresznyealanyok

**Katalin/Magyar
(karcsúorsó)**

Magyar

**Katalin/Magyar
(karcsúorsó)**

Sajmeggy fajhibridek (*P. mahaleb* x *P. avium*)

Név	Értékelés
MxM 14 (Brokforest)	Középerős (60%), korai termőre fordulás, kiváló terméshozású fák, gyengébb termőhelyen is jó.
MxM 97 (Brokgrow)	Középerős (60%), korai termőre fordulás, kiváló terméshozású fák, gyengébb termőhelyen is jó.

Rita MaxMa 14 alanyon

**Termő ültetvény zöldmetszés után
MxM 14 alanyon 4x1,5 m térállásban**

A *P. cerasus* fajhoz tartozó alanyok és hibridek

- Gyengébb növekedés a faiskolában és gyümölcsösben
- Változó kompatibilitás, rövidebb életű fák
- Korai termőre fordulás, kiváló terméshozási tulajdonságok
- Sekély gyökérzet, nem kielégítő rögzítés, gyökérsarjak
- Jó vízellátást, tápdús talajt igényelnek
- Klorózisra érzékenyek
- Télállóságuk, hidegtűrésük jó, de a fajhibrideké változó

Meggy (*P. cerasus*) fajhoz tartozó alanyok

<i>Magoncok (ritkán használják!)</i>	<i>Vegetatív szaporítású alanyok</i>
Cigánymeggy C. 404	CAB 6P, CAB 11E (középerős)
Cigánymeggy C. 219	Weiroot 10, Weiroot 13 (erős, középerős)
Stockton Morello	Weiroot 154, Weiroot 158 (középerős-féltörpe)
	Weiroot 72, Weiroot 53 (törpe) Edabriz (törpe)

Linda/GiSela 5 és Weiroot 158

Linda / Weiroot 13 és GiSela 5

Linda/GiSela 5 és Weiroot 154

A giesseni fajhibrid alanyok (Gi-Sel-A)

Név	Származás	Értéke
GiSelA 5 (G 148/2)	<i>P. cerasus</i> x <i>P. canescens</i>	Törpe-féltörpe, csak kiváló termőhelyen öntözéssel, a fa felkopaszodó, ma divatos
GiSelA 6 (G 148/1)	<i>P. cerasus</i> x <i>P. canescens</i>	Középerős, gyengébb termőhelyen is, korai termőre fordulás és jó termés hozás
GiSelA 7 (G 148/8)	<i>P. cerasus</i> x <i>P. canescens</i>	Féltörpe –középerős

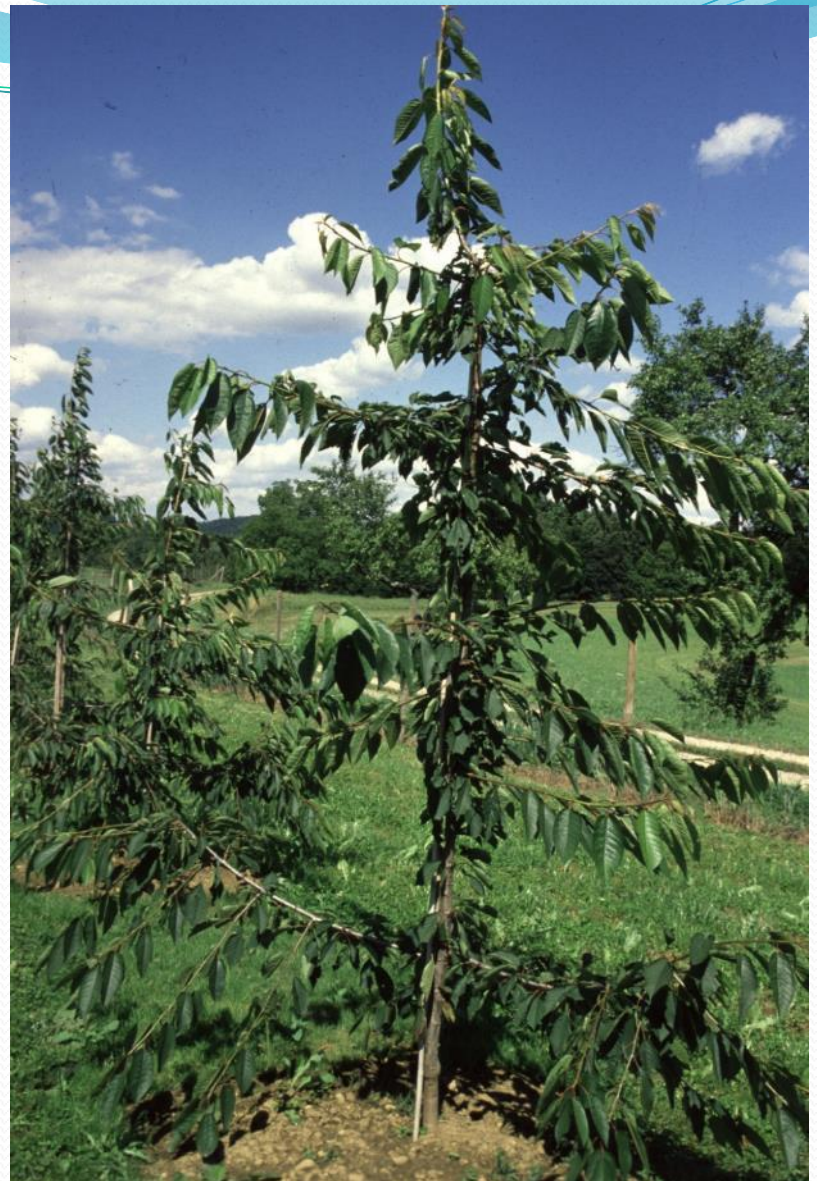
Újabban értékelt Gi-Sel-A alanyok

GiSelA 8 (Gi 148-9)	<i>P. cerasus</i> Schattenmorelle x <i>P. canescens</i> , moderate vigorous, higher soil adaptability, good precocity and productivity	Gruppe 1985, Kappel et al 2005, Hrotkó et al. 2006
GiSelA 12 (195-2)	<i>P. canescens</i> x <i>P. cerasus</i> 'Leitzkauer', semi vigorous, higher soil adaptability, good precocity and productivity	Gruppe 1985, Kappel et al 2005, Hrotkó et al. 2006, Lichev and Papachatzis 2009
GiSelA 13	<i>P. cerasus</i> Schattenmorelle x <i>P. canescens</i> , semi vigorous	Balmer 2018
GiSelA 17 (Gi 318-17)	<i>P. canescens</i> x <i>P. avium</i> , semi vigorous	Balmer 2018

Linda/GiSela 5

Lapins/GiSela 4

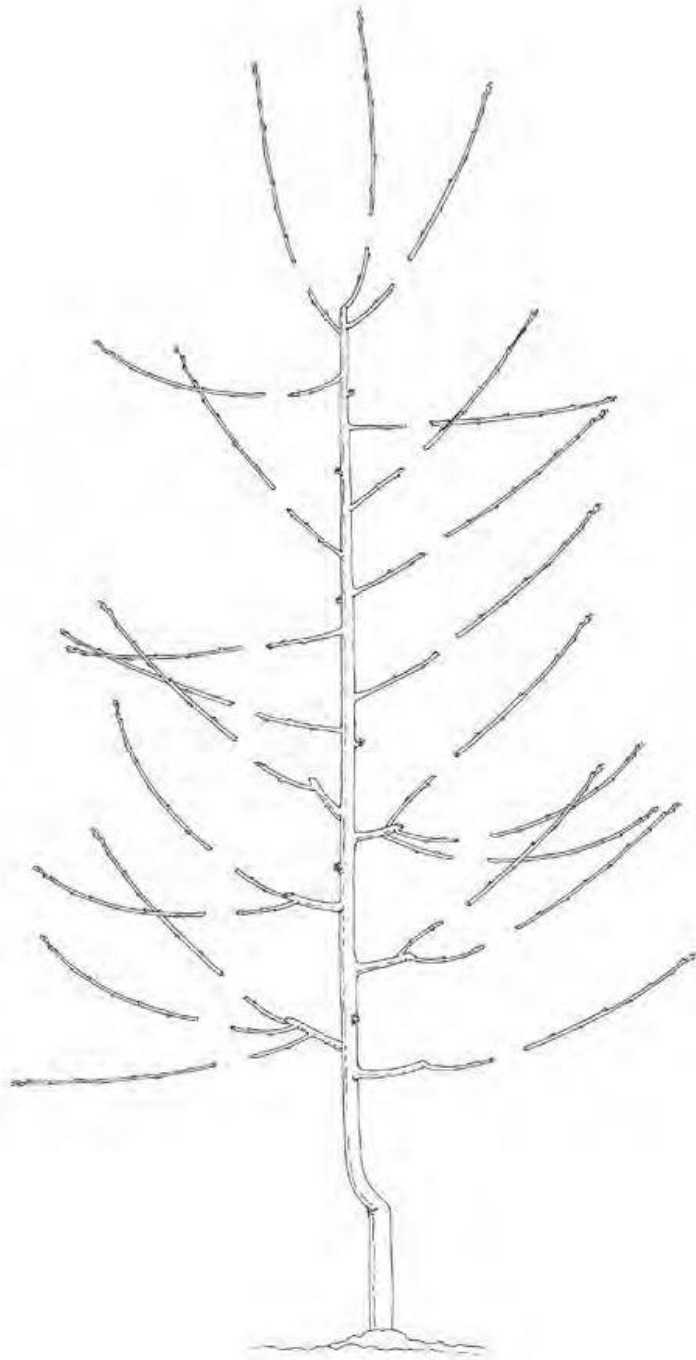
**Regina/GiSela 5
(Fränkische Schweiz)**

Alex
Bogdány **GiSela5**

**Karcsú orsó 4x1 m térállásban
GiSeIA 5 alanyon, Gerő-major**

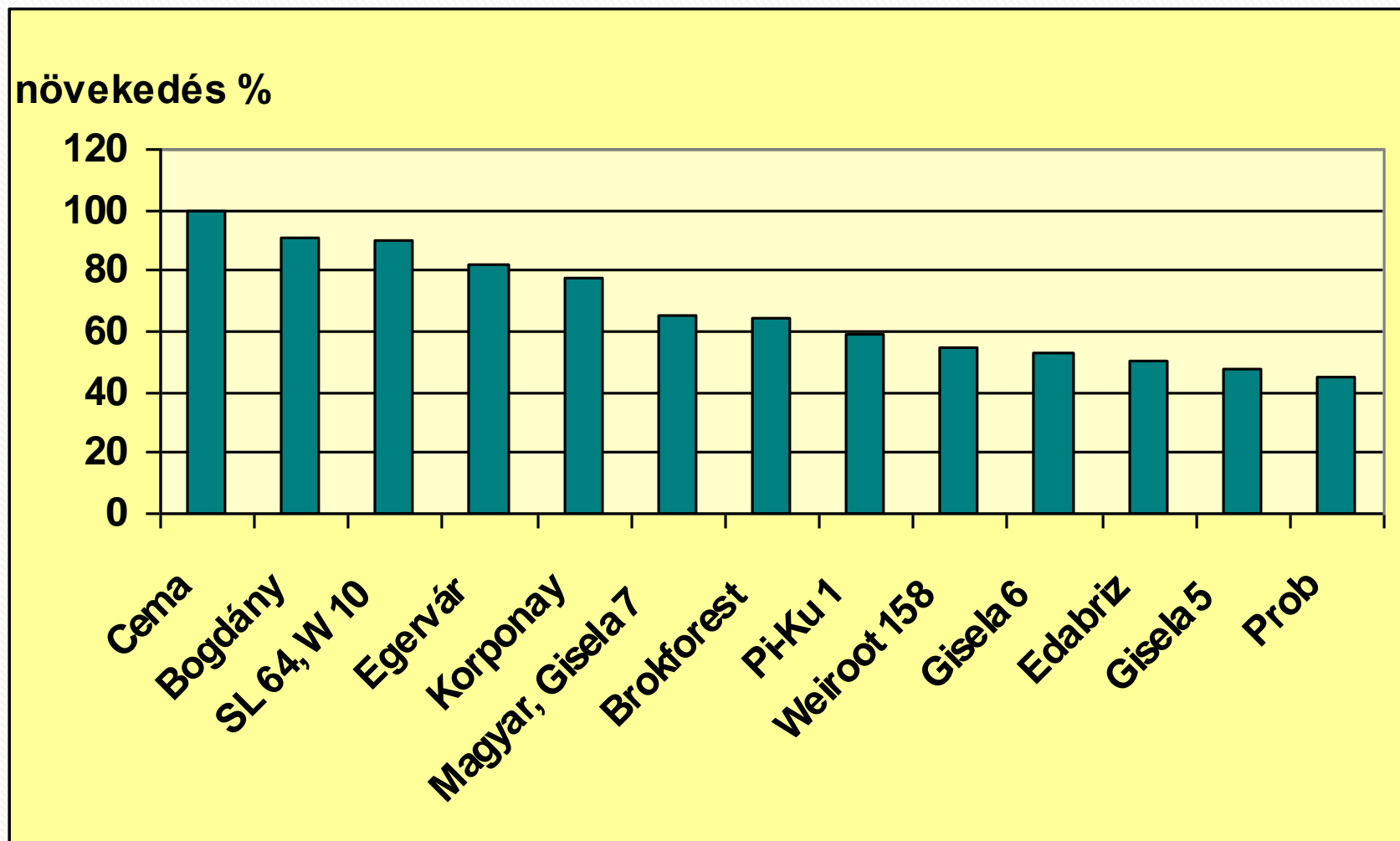
A Weigi alany hibridek

Név	származás, növekedés	hivatkozás
Weigi 1	W ₁₁ x Prunus avium 'Woodring Bing', középerős	Balmer 2018
Weigi 2	W ₁₀ x (Prunus avium nana x P. canescens), törpe	Balmer 2018
Weigi 3	W ₁₀ x (Prunus avium nana x P. canescens), erős	Balmer 2018
Weigi 4	W ₁₁ x (Prunus avium nana x P. canescens), erős	Balmer 2018

A fontosabb cseresznye- és meggyalanyok növekedési erélye

<i>Igen erős</i>	<i>Erős</i>	<i>Középerős</i>	<i>Féltörpe, törpe</i>
Vadcsereznye magonc	SL 64	Magyar	Weiroot 154
F 12/1	Bogdány, Egervár	MaxMa 14	Weiroot 158
Cema	Colt	GiSela 6	GiSela 5
Cemany	Korponay	Pi-Ku-1	Edabriz
	Weiroot 10		Weiroot 72
	Weiroot 13		Weiroot 53

A cseresznyealanyok növekedési erélye

Dízcseresznyék, meggyek alanyai

- Ázsiai dízcseresznyék (*P. serrulata*): csak *P. avium* (*C. avium*) alanyon erednek jól és adnak hosszú életű fát! Sajmeggy alanyon *P. avium* közbeoltással nevelhető.
- Gömbmeggy (*P. fruticosa* 'Globosa') sajmeggy vagy vadcserezsnye alanyon egyaránt nevelhető.
- *P. avium* és *P. cerasus* teltvirágú változatok az alapfajra, vagy sajmeggyre szemezhetőek.